

Einiges
Tugend

УДК 821.111(73)-3
ББК 84(7СПО)
Г47

Перекладено за виданням:
Elizabeth Gilbert. The signature of all things. — Viking, 504 p.

THE SIGNATURE OF ALL THINGS
Copyright © 2013, Elizabeth Gilbert
All rights reserved

Елізабет Гілберт

Г47 Природа всіх речей [Текст] : роман / Елізабет Гілберт; переклад з англ. Ганни Лелів. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. — 704 с.

ISBN 978-617-679-264-2

Алмі Віттекер, неймовірній жінці з гострим допитливим розумом та неугасимою цікавістю до навколишнього світу, випала доля жити в епоху наукових експедицій і революційних просвітницьких ідей. Суспільні приписи і обов'язок тримають її у суворих рамках раціонального, а кохання і жага до знань спонукають до пошуків за межею осяжного. Алміна історія — це пристрасна і захоплива мандрівка людського розуму, спроба пояснити суть усього на світі і досліджувати його попри невтолені бажання та розбите серце. Чи вдасться їй стати визнаним ботаніком поряд із відомими науковцями-чоловіками? Адже Алма Віттекер мала всі шанси затьмарити самого Чарльза Дарвіна, творця еволюційної теорії... Куди заведе її спрага до нового? І чи зможе Алма хоч на крок наблизитися до справжнього пізнання?

УДК 821.111(73)-3
ББК 84(7СПО)

Елізабет Гілберт © текст, 2013
Ганна Лелів © переклад, 2016
Оксана Йориш © обкладинка, 2016
Видавництво Старого Лева ©
українське видання, 2016

ISBN 978-617-679-264-2 (укр.)
ISBN 978-0-670-02485-8 (англ.)

Усі права застережено

ПРИРОДА
ВСІХ
РЕЧЕЙ

*Елізабет
Тімберт*

З англійської переклала
Ганна Лелів

Видавництво Старого Лева
Львів—2017

пролог

Алма Віттекер прийшла в цей світ пліч-о-пліч із новим століттям — п'ятого січня 1800 року.

І зараз же здійняла довкола себе вихор думок.

Уперше глянувши на немовля, Алмина матір задоволено всміхнулась. Досі Беатрікс Віттекер не таланило привести на світ Божий спадкоємця. Перші три плоди зачаття витекли з неї гіркими цівками, так жодного разу й не ворухнувшись. Здоровий-здоровісінький синочок — остання її спроба — уже підійшов до порогу, за яким простирався білий світ, але вранці того дня, коли всі чекали на його появу, передумав і відійшов, заледве в той світ прийшовши. Після таких втрат будеш задоволена всяким дитям, якому пощастить вижити.

Пригортаючи до себе рожевошоке дитятко, Беатрікс шепотіла молитву голландською. Молилася, щоб її дочечка виросла здоровою, розважливою і розумною, щоб ніколи не заводила знайомств з надміру напудреними

дівчиськами, не реготала з непристойних оповідок, не сиділа за гральними столами з пройдисвітами, не читала французьких романів, не поводитилась, як дикунка, і в жоден інший спосіб не зганьбила своєї добропорядної родини; словом, щоб не виросла *een onnozelaar* — простачкою. Так завершилось материне благословення — або ж те, що можна назвати благословенням із уст такої строгої жінки, як Беатрікс Віттекер.

Повитуха — жінка з тутешніх, а родом із німецького краю — подумала, що то були пристойні пологи в пристойному домі, а отже Алма Віттекер — пристойне дитя. У спальні було тепло, супу й пива наливали досхочу, породілля трималася мужньо — все, як у справжніх голландців. До того ж повитуха знала, що їй заплатять, і то немало. А всяке немовля, за яке дають грошенята — пристойне немовля. Відтак повитуха й собі поблагословила Алму, хоч і без надмірного запалу.

Ганнеке де Гроот, головна домоврядниця маєтку, їхнього захоплення не поділяла. Мало того, що вродилося дівча, то ще й негарне. Лице, як миска каші, а саме бліде, мов умашчена глиною долівка. Як і всі дітлахи, вона завдасть зайвих клопотів. Як і всі клопоти, вони ляжуть, звісно ж, на її плечі. Втім, вона однаково поблагословила немовля, бо ж благословення новонародженого — обов'язок, а Ганнеке де Гроот завжди свої обов'язки виконувала. Ганнеке віддячилася повитусі й перестелила постіль. У цьому їй допомагала, щоправда абияк, молоденька покоївка — балакуча селянка, яку тільки-но найняли на службу до маєтку, котрій кортіло не так наводити лад у спальні, як витріщатися на дитину. Ім'я покоївки не з'являється на цих сторінках, позаяк Ганнеке де Гроот

другого ж дня витурила те ледащо без жодного рекомендаційного листа. Втім, того вечора ледача покоївка, чию долю вже вирішили, упала докола дитинки й собі мріяла народити таку крихітку, а тому доволі щиро прошебетала маленькій Алмі слова благословення.

Дік Єнсі — високий, кремезний йоркширець, безжалісний здоровило, який залагоджував усі клопоти господаря дому на ниві заморської торгівлі (і, волею випадку, мешкав того січня у маєтку, чекаючи на відлигу в портах Філадельфії, щоб вирушити далі, до Голландської Ост-Індії), не мав що особливо сказати про новонароджене дитя. Правду кажучи, він і за інших обставин був не надто балакучий. Почувши, що місіс Віттекер привела на світ здорове дівчатко, містер Єнсі лише нахмурих брови і небагатослівно прорік: «Важка штука — те життя». Чи було то благословення? Важко сказати. Та хай уже — повіримо, що це воно й було. Не міг бо він мати на думці прокляття.

Натомість батько Алми — господар маєтку Генрі Віттекер — був задоволений своїм дитям. Ще й який задоволений. Байдуже, що то дівчинка, ще й незугарна. Алми він не поблагословив, бо не мав на це кебети. («У справи Господа я не втручаюсь», — частенько примовляв він.) Однак Генрі, без сумніву, одразу полюбив своє дитинча всім серцем. Втім, то був його плід, а Генрі Віттекер, хай там що, завжди любив плоди своєї праці.

Щоб відсвяткувати знаменну подію, Генрі зібрав плоди ананаса з найбільшої теплиці й порівну розділив їх між усіма мешканцями маєтку. Надворі падав сніг — панувала справжня пенсильванська зима — але чоловік цей володів кількома власноруч спроектованими

теплицями з вугільними грубками — що не лише викликали заздрощі всіх без винятку садівників і ботаніків на американському континенті, а й зробили його казково багатим — тож якщо йому кортіло в січні ананаса, то, їй-Богу, він міг його скуштувати. Як і вишень у березні.

Відтак Генрі подався до свого кабінету й розгорнув книгу, в якій щовечора занотовував усе, що трапилося за день у маєтку, — і ділові оборудки, й особисті трафунки. «До нас приїднався новий благуродний і інтересний поддорожній», — написав він перше речення й далі докладно описав усі подробиці, час і вартість народження Алми Віттекер. Писав він на сором нерозбірливо. Кожне речення скидалося на переповнений притулок великих і малих літер, що тіснилися пліч-о-пліч у скруті, наповзаючи одна на одну так, мовби хотіли чкурнути геть зі сторінки. Слова писав він як йому заманеться, а від одного погляду на коми й крапки так і хотілося скрушно зітхнути.

Попри це, Генрі вперто вів свої записи. Йому важило на тому, щоб усе було занотовано на письмі. Він розумів, що всякий освічений чоловік з жахом сахнувся б від його писанини, але zarazом знав, що вона не потрапить на очі нікому, крім його дружини. Коли Беатрікс оклигає, то перепише його нотатки, як звикле, у власну книгу, і закарлючки Генрі, акуратно виписані її рукою, стануть офіційним літописом їхнього маєтку. Беатрікс — супутниця його життя, і то добра супутниця. Вона зробить це заради нього — як і виконає ще з сотню інших завдань.

Дасть Бог, скоро вона знову візьметься за хатні справи. А то писанини з кожним днем більшає.

